

MŰVÉSZEK SZEGEDEN

FORGÁCS RÓZSI.

Annyit már minden újságolvasó ember tudott róla, hogy van Pesten egy színháza, ahol irodalmi értékű darabokat játszik a társulatával és egymás után mutatja be a fiatal magyar tehetségek alkotásait. Néhány nappal ezelőtt jelentek meg az első közlemények, hogy Szegedre jön a társulatával, aztán megérkeztek, két estén keresztül bemutattak három darabot és most itt ül a Tisza-kávéház terraszán velem szemben *Forgács Rózi* és beszél halkán, lágyan és néha mosolyodik csak el, mikor a helyi szerző kifejezésre bukkanunk a szavak tengerében. Valahogy fél ezektől, mert kitartóak, szívósak, szemben a tehetségekkel, akik nem tudnak könyökölni és akik beleérzik műveikbe az isteni szikrát, amelyet homlokukra csókoit a Múza.

Megkérdezem, mi a véleménye a szegedi publikumról, mint irodalompartoló közönségről, mire mosolyogva jegyzi meg:

— Szegeden nem üztet az irodalom.

Forgács Rózinak csak két napra kellett lejönni, hogy megállapítsa ezt a — sajnos — kétségtelen igazságot, amelyet mi már tudunk, de amelyről szeretünk mindig megfeledezni, hogy újabb és újabb reményeket támasszunk az irodalomért, amely hevít minket — fiatalokat —, akik szent meggyőződéssel várjuk a jövőt, mikor az irodalom üzlet is lesz.

Forgács Rózi pedig beszél lelkesen, fanatikusan az ő kis színházáról és boldog, hogy otthagyhatta a Nemzetit, csak azt sajnálja, hogy nem három évvel hamarabb történt, mert akkor még volt színházi konjunktúra és bizony az irodalmi színháznak is szüksége van a konjunkturára.

— Ne gondolja — mondotta Forgács Rózi, hogy Budapesten elnéző velünk velünk szemben a sajtó. Oh, dehogy, éppen ellenkezőleg! A legapróbb technikai kiállításokra is vigyázni kell és természetesen, hogy fokozott gondot fordítunk az előadásokra, szereposztásokra, színészekre és a fővárosi sajtó nem talál kifogást az előadásainkon. Annál meglepőbb a szegedi sajtó állásfoglalása. Mert vidéken, ahol fokozottabban kellene dédelgetni minden szent akaratot, amely művészetet jelent, támogatás helyett lekicsinylést kapunk.

Megígérttem Forgács Rózinak, hogy megírom a sajtóról való véleményét, hátha okulnak a kritikusok, bár csökönyös emberek vagyunk, akik nem igen engedünk meggyőződésünkben, de hátha, hátha.

Aztán megint a Kamaraszínházra terelődött a beszélgetés és Forgács Rózi nagyon boldog, mert kis színháza megél a saját lábán is és ma már minden két-három hét alatt be tudunk mutatni egy új darabot.

A toronyóra elűtötte a tizenegy órát és sietve megérkezett Juhász Gyula, akitől Forgács Rózi nagy „drámát” is akar Budapestre vinni. Juhász megígérte, hogy ír egyet és majd elküldi. Forgács Rózi pedig megígérte, ha nem küldi el, személyesen jön érte. Miután pedig Juhász Gyula előzékeny és udvarias a nőkkel szemben, bizonyos, hogy elküldi a darabot. Így aztán Forgács Rózi lesz az érdem, ha Juhász Gyula csakugyan megírja majd azt a nagy drámát.

Magyar és osztrák kérdések a jóvátételi bizottság előtt.

Páris, május 21. A jóvátételi bizottság a legutóbbi ülését bizonyos olyan kérdéseknek szentelte, amelyek elsősorban részben Ausztriát, részben Magyarországot érintik.

A Magyarországot érintő kérdések közül tárgyalta a bizottság a trianoni szerződés 194. cikkének ügyét, továbbá az Amerika részéről Magyarországnak nyújtott segélyhitel kérdését. Az Ausztriát érintő kérdések közül a bizottság foglalkozott az osztrák kormány tulajdonában levő négy állami bánya eladásával, továbbá bizonyos műtárgyak kicserélésére ugyancsak az osztrák kormánynak adandó felhatalmazással.

Havai-sziget pusztulása.

London, május 21. A Havai-szigetén levő Kilauea vulkán néhány nappal ezelőtt kitört. A vulkán kitöréséről a következő érdekes részleteket közlik: A vulkán kitörése oly hatalmas volt, amilyenre nincs példa a történelemben. A benszülöttek legnagyobb része elhagyta falvait és a tengerparti városokba menekült. A vulkán óriási robaj kíséretében folyton ontja a lavát. A szigetet állandó hamufelhő takarja, amelyből alig látszik ki az ég. Időnkint villámlás és rövid ideig tartó felhőszakadás következik be. A láva pusztítása és a földrengés következtében számos falu romokban hever. Az emberéletben okozott kárt még nem lehetett megállapítani; mert a sziget belsejével minden távriati összeköttetés megszünt.

Hírek

V/22. Csütörtök. Róm. kat. és protestáns Julia sz. vt. Gör. kat. Bazilisk. Nap kel 4 óra 17 perckor, nyugszik 7 óra 37 perckor. Meteorológiai intézet időprognóza: A hőmérséklet süllyedése várható, átmeneti kisebb esővel. (Zivatarral.) Somogyi-könyvtár nyitva d. e. 10—1-ig, d. u. 4—7-ig. Múzeum nyitva d. e. 10—1-ig.

Egyetemi könyvtár (központi egyetem I. emelet) nyitva délelőtt 8-tól 1-ig és délután 3-tól 8 óráig.

A színházi előadás 8 órakor, a mozi előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Szegeden a gyógyszerárak közül szolgálatot tartanak: Frankó Andor Kálvária-utca 17 (telefon 225), Leinzinger Gyula Széchenyi-tér (telefon 352), Mocsáry S. Kállay Albert-utca (Hid-utca) (telefon 391), Nindl János Petőfi Sándor-sugárút 41 (telefon 777), Moldvány Lajos Uj-szeged (telefon 846), Török Márton Csongrádi-sugárút (telefon 364).

Makón ezen a héten Sándor Zsigmond Szegedi-utcai gyógyszerháza tart éjjeli szolgálatot.

A Devizaközpont közli, hogy 100 takarékkorona árfolyama egyenlő 130 papirkoronával.

A fővárosi sajtó tiltakozása az új sajtótörvény ellen.

Budapest, május 21. A Budapesti Napilapok Szindikátusa a nemzetgyűlés igazságügyi bizottsága tagjainak ma körlevelet küldött, melyben az összes fővárosi napilapok pártkülönbség nélkül állást foglalnak a büntetőnovella sajtószakaszai ellen s összefoglalják és hangsúlyozzák mindazokat a szempontokat, melyeknél fogva ezeket a szakaszokat tarthatatlannak kell minősíteni. A szindikátus körlevele a következő:

Mélyen tisztelt Képviselő Ur!

A Budapesti Napilapok Szindikátusa, amely pártkülönbség nélkül egyesíti magában a budapesti napilapokat, bizalommal fordul Képviselő urhoz, mint a nemzetgyűlés igazságügyi bizottságának tagjához, a büntetőnovella sajtószakaszai által léteben veszélyeztetett sajtószabadság védelméért.

Ugy érezzük, nemcsak hivatásunkból, de nemzeti érdekből is, kötelességünk Képviselő ur hazafias figyelmét felhívni arra a veszedelemre, amellyel a büntetőnovella sajtószakaszai fenyegetnek. A gondolat szabad közlésének Kossuth által megalapozott és a nemzeti hagyományok által szentesített elvei válnának semmivé, ha a büntetőnovella-tervezet sajtószakaszai törvényerőre emelkedhetnének. Megszűnnék a közérdek legvilágosabb szempontjából való kritika lehetősége, mert — hogy csak a legsúlyosabbat említsük — őt, esetleg egészen jelentéktelen sajtódeliktum alapján, egyenesen kötelezne volna a bíróság arra, hogy az illető lapot három hónapig terjedő időre betiltsa. Nem a sajtószabadsággal való visszaélést óhajtjuk védelmünkbe venni. De a sajtószabadsággal való visszaélésről elég gondoskodás az, ha a törvény büntetéssel sújtja azt a felelős személyt, aki azt követi. Semmiféle bűn üldözése nem járul odáig, hogy büntetve a bűn elkövetőjét, halálbüntetéssel sújtandó az intézményt, amely a bűn elkövetésének színhelye volt. A büntetőnovella sajtószakaszai történelem az első kísérlet ilyen irányban. Ennek a kísérletnek meg kell hiúsulnia, megvalósulása a sajtó kritikájának halálos ítéletét jelentené. De nem is óhajtunk a tervbevetett új sajtószakaszok részletes kritikájába belemenni. Ezek a szakaszok annyira hiányosak, hogy az élettel és gyakorlati lehetőséggel való kapcsolatlanság, hogy céltalan volna velük szemben a kritika, amelynek elvégzése a hibák korrigálása a hivatás. Itt a javítás nem segít. Ha a sajtószabadsággal való visszaélés ellen az eddigig eltérő büntetőjogi védelemre van szükség, akkor még csak alapnak sem lehet elfogadni azokat a szakaszokat, amelyeket ezirányban a büntetőnovella tervez.

Eppen ezért mi a Képviselő urhoz azzal a kéréssel fordulunk: hadd adja, hogy a büntetőnovella javaslatából a sajtószakaszok teljesen kikapcsolóssanak.

Hogy a felhívásnak lesz-e hatása, azt persze nem lehet tudni. A Bethlen-kormány nagyon szigorú a maga „középutján”.

— Szeged garanciavállalása a külföldi kölcsönért. A közgyűlés, mint ismeretes, elhatározta, hogy a város tulajdon földjeinek megterhelésével részt vállal a külföldi kölcsön-előleg garanciájából. Ma érkezett meg a kormány értesítése, amely szerint a nagybirtokok közötti felosztás alapján Szegednek 39.000 font sterling erejéig kell garanciát vállalni. E szerint a város földjeit körülbelül tizenhat milliárd koronával kell megterhelni. A garanciavállalást tartalmazó okirat a mai napon szintén beérkezett és ezt a közgyűlés határozata értelmében a polgármester írja alá.

— Teleki Pál gróf tanulmányuton. Teleki Pál gróf, nemzetgyűlési képviselő a jövő héten Kogutowitz Károly egyetemi tanár társaságában Finnországba utazik. Teleki Pálék tanulmányutjukat körülbelül két hónapra tervezik.

— Dr. Lukács Adolf meghalt. A szegedi Ferenc József-Tudományegyetem ismét elvesztette egyik régi, értékes tanárát. Dr. Lukács Adolf, a jogi fakultás legidősebb professzora kedden délután hat órakor helvenhatéves korában meghalt. Felsőörsön született 1848 május 16-án. Középiskolai tanulmányait a premonstreiek kassai intézetében, jogi tanulmányait pedig a budapesti egyetemen végezte. 1878-ban a budapesti egyetem magántanárává képesítette. 1875 februárjában a pécsi püspök a pécsi püspöki jogakadémia tanárává, 1891-ben pedig a királyi ítélőtábla bírájává nevezték ki. 1894-ben a Ferenc József-Tudományegyetem jog- és állam-tudományi karának meghívása alapján Kolozsváron a büntetőjogi tanszéket foglalja el. Nagyszabású tudományos munkásságot fejtett ki. Csaknem másfél emberöltőre terjedő tanári működése alatt egész nemzedéket nevelt puritán, jószágos modorával ügyvéddé, bíróvá és hivatalnokká. Szellemi ereje teljében ragadta el a halál.

— Tisza István arcképének leleplezése Bihar megye közgyűlésén. Berettyóújfaluról jelentik: Biharvármegye törvényhatósága megfestette gróf Tisza István arcképét a vármegye számára és azt szerdán ünnepélyes díszközgyűlés keretében leleplezte. A megjelentek közt jelen volt Scitovszky Béla házelnök is.

— Megalakult a Stella. A svábhegyi csillagvizsgáló intézet fenntartására létesült „Stella” csillagászati egyesület szerdán tartotta alakuló gyűlését, amelyet Tóth Lajos államtitkár nyitott meg. A szervező bizottság betervezett jelentése szerint az egyesületnek már 870 tagja van, köztük 145 vidéki. Az egyesület elnökévé Klebelsberg Kunó gróf minisztert választották meg.

— Békefi Remig meghalt. Egerből jelentik, hogy Békefi Remig zirci apát ott szerdán este 8 órakor meghalt. Békefi apátban nemcsak a kiváló főpapot, hanem a jeles magyar tudóst is gyászolják. A magyar művelődéstörténetnek volt méltán tisztelt nevé művelője, hosszú időn át nagybuzgalmu tanár a budapesti egyetemen. Békefi Remig 1858-ban született Hajmáskéren. Középiskoláit Veszprémben végezte. Azután a ciszterci rendbe lépett, melynek 1881-ben felszentelt tagja lett. Tanári működését Pécsen kezdte meg, 1893-ban a budapesti egyetemen a művelődéstörténet magántanárává képesítették, 1899-ben ugyanezen egyetemhez nyilvános rendes tanárrá nevezték ki. Mint rendjének történetírója számos nagy munkát írt, ezekben a műveiben gazdag forrásanyagot nyitott meg a magyar művelődéstörténet terén, úgy hogy munkái e szempontból alapvetők és a magyar történetírás számára nélkülözhetetlen klasszikus értékek maradnak. Békefi Remig Egerben a rendház és a rendi gimnázium vizsgálata céljából időzött. Ott érte őt a súlyos betegség és a halál.

— Tanuvallomások a rákosszentmihályi bűnpörben. Budapestről jelentik: A rákosszentmihályi tömeggyilkosság bűnpörében a budapesti törvényszék szerdán folytatta a tanúk kihallgatását. Először dr. Mikes Gábor rendőrtanácsost hallgatták ki, aki a nyomozásról tett részletes vallomást. Simonyi Ignác kereskedő vallomásában elmondja, hogy Molnár-Tóth a diktatura alatt mint terrorista a Vadászkiút-szállóban lakott. Szántó Aladár dobozgyáros következett ezután, aki Molnár-Tóthtól és Kanozsayéktól a rákosszentmihályi villát megvásárolta. A villa vétele után Kanozsayék künn nagy uzsonnát adtak, nagy társaság volt jelen, közöttük Nagy Izabella, a Nemzeti Színház tagja is. Kanozsay nagyon idegesen viselkedett, amikor megtudta, hogy Molnár-Tóth a zöld ládát elszállította. Egy világért sem volt hajlandó a grupp újra feladását megengedni. Vörös Vilmosné távbeszélő ellenőr Puskásné nagyon tisztességes, rendes, szorgalmas asszonynak ismeri. Wangold Mihályné születő nő vallomásában elmondja, hogy Molnár-Tóth nála ismerkedett meg Böcczal, akivel többször félrehúzódtak és süttogva beszélgettek. Weiler József detektívfelügyelő vallomása szerint Kanozsay három gyilkosságot ismert be. Nem igaz, hogy Kanozsayt bántalmazták. Czigler Henrik, a Meinel cég cégvezetője Kanozsayt gyenge alkalmazottnak festi vallomásában. Löwensohn Gyula földbírtokos a Lachmann-familiáról tesz vallomást. Grünfeld Jenő kereskedő és Fröhlich Antal, a Vadászkiút-szálló alkalmazottjának lényegtelen vallomása után az elnök szünetet rendel el. Szünet után folytatták a tanúkihallgatásokat és a tárgyalást péntekre halasztották.